

2008-02-28
Maud Molander
Dnr 47/08

Skolverket
106 20 STOCKHOLM

**Förslag till särskilda kursplaner för försöksverksamhet med
gymnasial lärlingsutbildning**

Lärarnas Riksförbund har beretts tillfälle att yttra sig över Skolverkets förslag till särskilda kursplaner i historia, idrott och hälsa samt samhällskunskap omfattande kurser om 50 gymnasiepoäng samt den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen omfattande 1250 gymnasiepoäng.

Övergripande synpunkter

Lärarnas Riksförbund anser att yrkesutbildningen inom gymnasieskolan ska kännetecknas av hög kvalitet. Att en stor del av de 2500 gymnasiepoängen satsas för arbetsplatsförlagt lärande är viktigt. Därför är det av vikt att kursplaner inom det arbetsplatsförlagda lärandet preciseras.

Lärarnas Riksförbund välkomnar att kursplanerna för de föreslagna kärnämnescurserna är mindre omfattande än vad kärnämnen är inom den nuvarande gymnasieskolan. Detta ger utrymme för ett större antal poäng i karaktärsämneskurserna. Vi ser som positivt att elever ges möjlighet att välja att läsa in de "ordinarie" kärnämnen eller vissa av dessa. För elever som väljer att läsa kurser utöver de stipulerade 500 p kommer dessa ytterligare kurser att utgöra utökade studiekurser, eftersom förordningen stadgar att den arbetsplatsförlagda delen minst ska omfatta 1250 p. Detta bör tydligt utsägas i det informationsmaterial som Myndigheten för skolutveckling tillhandahåller för att uppmärksamma eleverna på detta förhållande.

I förordning (2007:1349) om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning anges att det för den arbetsplatsförlagda delen ska finnas en eller flera kursplaner. I Skolverkets utskickade material finns endast en övergripande kursplan. Ska övriga kursplaner utarbetas som lokala kursplaner? Hur garanteras då den nationella likvärdigheten i utbildningen?

Historia 50 p, samhällskunskap 50 p och idrott och hälsa 50 p är nya kurser. Det är viktigt att nationella kursplaner utarbetas för varje ny kurs.

Utöver dessa övergripande synpunkter vill Lärarnas Riksförbund ge mera specifika synpunkter för kursplanerna för respektive ämne.

Historia

Texten under rubriken *Ämnets syfte* är exakt densamma som återfinns som övergripande text för *hela* historieämnet innefattande A- och B-kurs, med ett undantag. I *Ämnets syfte* för försöksverksamhet står angivet, att här gäller syftet enbart försöksverksamhet för gymnasial lärlingsutbildning, historia 50 p. Att då säga att: ”Syftet är även att *fördjupa* (vår kursivering) förståelsen av skeenden...” blir då att gå för långt. Att fördjupa i en 50 p-kurs låter sig inte göras. Lärarnas Riksförbund föreslår därför att orden *fördjupa förståelsen* ändras till *ge förståelse*.

Vi undrar varför man gör den så exakta preciseringen till att den historiska utvecklingen ska gälla från 1800-talet? Det räcker med att säga att det är modern historia som är tänkt att studeras. Den lärare som är behörig i ämnet och utbildad för att undervisa i gymnasieskolan måste själv tillsammans med sina elever rätt kunna välja det stoff som passar kursplanen.

De mål som eleven ska uppnå är i två fall desamma som eleven har att uppnå i Historia A, som är en kurs på 100 p. Lärarnas Riksförbund kan inte se att det går att uppnå samma mål i en 50 p-kurs som i en 100 p-kurs. Om så ska vara fallet kräver detta att kursen åsätts i princip samma undervisningstid som krävs för en 100 p-kurs.

I betygskriterierna för Väl godkänt ifrågasätter vi betygskravet ”Eleven visar hur olika perspektiv och historiesyn ger olika historieskrivning.” Detta måste anses vara ett alltför högt ställt kriterium för en 50 p-kurs. Att progressionen mellan de olika betygsstegen är tydlig är positivt.

Samhällskunskap

Lärarnas Riksförbund anser att för ämnet samhällskunskap har Skolverket under rubrikerna *Ämnets syfte* och *Ämnets karaktär och uppbyggnad* tydligt visat på att det är ett ämne med en sådan karaktär att det utbildar eleven till ett demokratiskt tänkande och till att bli en ansvarstagande medborgare.

På en punkt vill vi dock rikta samma kritik avseende ordet fördjupning som när det gäller ämnet historia.

Under betygskriterierna anser vi att två betygskriterier bör byta plats.

- Kriteriet ”Eleven analyserar samhällsfrågor utifrån t ex miljömässiga, genus eller etiska perspektiv” ligger under betyget Väl godkänt, men borde ligga under Mycket väl godkänt
- Kriteriet ”Eleven resonerar kring och redogör för olika problemställningar som uppstår i ett samhälle utifrån t ex miljömässiga, genus eller etniska perspektiv” ligger under betyget Mycket väl godkänt men borde istället ligga under betyget Väl godkänt.

Motiveringen till dessa förändringar är, att analys kräver mer av kunskaper och förmåga än att resonera och redogöra för.

Idrott och hälsa

Lärarnas Riksförbund anser att det är mycket viktigt att ämnet idrott och hälsa finns inom alla gymnasieutbildningar. Idrottsämnet bidrar till att skapa förutsättningar för goda studieresultat, goda hälsovanor och en god livsstil i övrigt. Det är därför beklagligt att eleverna inom försöksverksamheten med lärlingsutbildning enbart får en kurs om 50 p.

Lärarnas Riksförbund vill därför rikta samma kritik mot texten under rubriken *Ämnets syfte* som vi tidigare gjort, nämligen beträffande ordet *fördjupning*. Någon fördjupning i ämnet går inte att åstadkomma i en 50 p-kurs.

Vad gäller kursplanen i övrigt och betygskriterierna har vi inget att erinra.

Arbetsplatsförlagt lärande

Det arbetsplatsförlagda lärandet innefattar halva den totala gymnasiepoängen och omfattar lärlingsutbildning inom alla de olika yrkesförberedande programmen. Detta gör att *en* kursplan omöjligt kan precisera alla olika inriktningar. Det är därför omöjligt att uttala sig om innehållet i den kursplan som här redovisats.

Lärarnas Riksförbund anser därför att mera precisa kursplaner för det arbetsplatsförlagt lärande inom de olika yrkesförberedande programmen bör utarbetas och fastställas av Skolverket.

Kostnader

Skolverket bedömer att försöksverksamheten med lärlingsutbildningen inte kommer att ge några påvisbara ökade kostnader. Lärarnas Riksförbund anser dock, att staten måste satsa ytterligare på utbildning av yrkeslärare samt även delta i finansiering av utbildning av handledare ute på företagen. I 13 § förordning (2007:1349) om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning anförs att en arbetsplats som ska kunna ta emot en lärling i försöksverksamhet ska ha kompetenta handledare. Detta betyder att om handledaren är kompetent har han/hon genomgått handledarutbildning. Vi vet att det råder stor brist på utbildade handledare. Om försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning ska bli framgångsrik, krävs att staten deltar i finansieringen av handledarutbildningen.

Med vänlig hälsning

LÄRARNAS RIKSFÖRBUND

Lars Hallenberg
Kanslichef

Maud Molander